

Interpelacja nr 31616

do ministra spraw wewnętrznych i administracji

w sprawie nienależnego obniżenia świadczeń emerytalnych byłym funkcjonariuszom Policji, będącymi studentami WSO MSW w Legionowie oraz WBP ASW w Legionowie

Zgłaszający: Mirosław Suchoń

Data wpływu: 21-05-2019

Szanowny Panie Ministrze!

Na podstawie przepisów ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 2270) niektóre oddziały IPN w kraju - dowolnie interpretując jej przepisy – bezprawnie zakwalifikowały okres nauki w Wyższej Szkole Oficerskiej MSW w Legionowie oraz na Wydziale Bezpieczeństwa Państwa Akademii Spraw Wewnętrznych w Legionowie w latach 1987-1990, jako służbę na rzecz „państwa totalitarnego” w cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach wymienionych w art. 13b cyt. ustawy funkcjonariuszy, którzy:

- Przed skierowaniem do ww. jednostek szkoleniowych pozostawali funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej.
- Zostali tamże skierowani w ramach obowiązującego systemu kształcenia przewidzianego dla funkcjonariuszy MO na podstawie *zarządzenia nr 16/84 MSW z dnia 20 lutego 1984 r.* wydanym w celu ułatwienia dostępu na studia wyższe młodym funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej odbywających zasadniczą służbę wojskową w jednostkach organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych (wymienione jednostki szkoleniowe poza funkcjonariuszami SB kształciły również funkcjonariuszy MO, WOP, BOR, Straży Pożarnej i innych służb podległych MSW).
- Będąc skierowanymi do ww. szkół odbywali w pierwszych latach swojej nauki dwuletnią zasadniczą służbę wojskową (kandydacką) - zgodnie z *zarządzeniem Ministra Obrony Narodowej nr 47 MON z dnia 30 sierpnia 1984 r. w sprawie odbywania zasadniczej służby wojskowej*, a następnie (3-letnią) przygotowawczą w Milicji Obywatelskiej.
- Przez cały okres nauki pozostawali na milicyjnych etatach w swoich jednostkach macierzystych, pobierając wynagrodzenie z jednej najniższych milicyjnych grup zaszczerowania przewidzianych dla funkcjonariuszy MO odbywających zasadniczą służbę wojskową, a następnie dla studentów, będących wyłącznie funkcjonariuszami MO na podstawie *zarządzenia nr 48/85 MSW z dnia 4 lipca 1985 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie uposażenia oraz innych należności pieniężnych przysługujących funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej skierowanym na przeszkolenie lub studia do szkół i ośrodków szkolenia resortu spraw wewnętrznych*.
- W toku nauki nie zostali mianowani funkcjonariuszami SB, bądź przeniesieni do tych jednostek szkoleniowych w celu pełnienia w nich służby i nie może zachodzić jakakolwiek wątpliwość o przynależności ich do formacji Służby Bezpieczeństwa w okresie przypadającym na okres studiów w WSO/ASW w Legionowie latach 1987-1990, albowiem obowiązywało wówczas zarządzenie nr 60/87 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1987 r. w sprawie przebiegu służby funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej – uchylające zarządzenie nr 27/76. Zgodnie z § 28 zarządzenia nr 60/87 w którym jednoznacznie określono, że stosunek służbowy nawiązywano przez mianowanie funkcjonariuszem Służby Bezpieczeństwa lub Milicji Obywatelskiej. Zapis ten nie pozostawia jakichkolwiek wątpliwości (które mogły jeszcze istnieć przed reformą MSW w 1987 roku i wprowadzeniem tego przepisu), o przynależności funkcjonariusza do którejkolwiek z dwóch wymienionych w nim służb, tj. SB lub MO.
- W toku całej swojej służby do 1990 roku na podstawie wydanych rozkazów personalnych w sposób nie budzący wątpliwości legitymują się ciągłością służby w formacji MO - co wyklucza pełnienie przez nich służby „nawet przez jeden dzień” w jednostkach organizacyjnych zakwalifikowanych do organów bezpieczeństwa państwa czy służby na rzecz „totalitarnego państwa” w cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach wymienionych w art. 13b ustawy z dnia 18.02.1994 r.
- Z uwagi na stacjonarny 3-letni okres oficerskich studiów dziennych oraz brak wcześniejszego przeszkolenia specjalistycznego - i w związku z tym brak uprawnień - nie prowadzili w okresie nauki jakichkolwiek czynności mogących spełniać kryteria służby czy „czynności służbowych”, tj. operacyjnych, dochodzeniowo-śledczych, technicznych etc., przeciwko komukolwiek, zatem w żaden sposób nie można wyprowadzić wniosku, że nauka w tej uczelni mogła mieć cechy jakiegokolwiek służby czynnej, a tym bardziej służby na rzecz tzw. państwa totalitarnego.
- W okresie studiów w WSO/ASW w Legionowie zdobywali wiedzę m.in. z zakresu prewencji, kryminalistyki, kryminologii, medycyny sądowej, psychologii, prawa karnego materialnego, prawa karnego procesowego, prawa konstytucyjnego, filozofii, informatyki, logiki, która po ukończeniu ww. uczelni w 1990 r. była podstawą ich dalszej kariery i awansów wyłącznie w trakcie wieloletniej służby w Policji, SG i ABW a którą wykorzystali jedynie na rzecz III RP i jej obywateli, zwalczając przestępczość kryminalną oraz strzegąc porządku publicznego.
- Po ukończeniu jednolitych 3-letnich oficerskich studiów zawodowych jako absolwenci WBP ASW w Legionowie w maju 1990 r. (a rozpoczętych w WSO w Legionowie w 1987 r.) nie mogli przyczynić się do podniesienia efektywności działania Służby Bezpieczeństwa, albowiem w tym czasie zaprzestała już działalności i była likwidowana.
- Przeszli w 1990 r. pozytywnie weryfikację (pomimo, że w pierwszej i obowiązującej wersji *Instrukcji Przewodniczącego Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej z dnia 25 czerwca 1990 r.* - podpisanej przez ministra Krzysztofa Kozłowskiego - określającej stanowiska, na których służba była traktowana jako odbyta w SB, słuchacze i studenci WSO/ASW w Legionowie nie zostali wymienieni) i pełnili dalszą wieloletnią lojalną i nienaganą służbę w Policji, w trakcie której awansowali, otrzymywali liczne nagrody i odznaczenia państwowe - wywiązując się z zawartej umowy wobec państwa polskiego.

Skutkiem dowolnej interpretacji i oceny okresu nauki w latach 1988-1990 tej grupy funkcjonariuszy MO przez pracowników niektórych oddziałów Instytutu Pamięi Narodowej (m.in. w Warszawie, Kielcach, Gdańsku, Rzeszowie) oraz Zakład Emerytalno Rentowy MSWiA i zakwalifikowania jej jako „służby na rzecz totalitarnego państwa” jest poniesienie przez nią niewspółmiernych i w całości bezzasadnych konsekwencji. Szczególnie znaczenie ma tu fakt, iż w ich przypadkach bezprawnie:

- obniżono świadczenia emerytalne - jako funkcjonariuszom MO - za okres nauki do 1990 r.;

- o ponad połowę obniżono wysokość świadczeń, które nabyli oni głównie po 1990 r., tj. w czasie długoletniej służbie w Policji – w wolnej i demokratycznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- obniżono emeryturę o 15% podstawy wymiaru, pomimo że ich inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą w Policji po 1990 roku, naruszając art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 18.02.1994 r.;
- nie doliczono do wysługi emerytalnej okresu opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu pracy po zwolnieniu ze służby w Policji, a w konsekwencji zaniżono przysługujące im świadczenie emerytalne, naruszając art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 18.02.1994 r.;
- bez względu ile jeszcze będą pracować, ich emerytura nigdy nie przekroczy wysokości miesięcznej kwoty przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 15c ust. 3 ustawy z dnia 18.02.1994 r.).

Z pewnością celem wprowadzenia ww. ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. – pomijając aspekt jej zgodności z konstytucją - nie mogło być drastyczne obniżenie emerytury za naukę początkujących funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej podnoszącym swoje kwalifikacje w ramach obowiązującego wówczas systemu kształcenia oficerskiego przewidzianego dla milicjantów, a które następnie wykorzystali od 1990 r. – bezpośrednio po ukończeniu studiów - w dalszej długoletniej pracy w Policji. Inne rozumowanie byłoby zupełną fikcją prawną.

Rzetelna ocena przebiegu służby i podjęcie na tej podstawie decyzji o zakwalifikowaniu jej poszczególnych okresów jako „służby na rzecz państwa totalitarnego” wymaga odróżnienia faktycznego przebiegu służby określonej rozkazami personalnymi wydanymi na podstawie aktów normatywnych od nauki i podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez funkcjonariuszy MO, do czego pracownicy IPN oraz ZER MSWiA powinni być zobowiązani.

Przedstawione stanowisko jest spójne z:

- Wystąpieniem z dnia 17 grudnia 2016 r. wiceprezesa IPN dra Mateusza Szpytmy, cyt. "Chodzi wyłącznie o osoby związane z cywilnym aparatem bezpieczeństwa, czyli z SB. Na przykład wykładowcy, słuchacze i studenci Akademii Spraw Wewnętrznych - w tej sprawie było najwięcej emocji - nie będą mieli obniżanych świadczeń, jeśli w trakcie nauki byli na etatach strażackich czy milicyjnych”.
- Oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, z którego wynika, że ww. ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. obejmie wyłącznie byłych funkcjonariuszy SB, a nie byłych funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej”.

Należy również podnieść, że wymieniona grupa funkcjonariuszy:

- nie może wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych, o wydanie decyzji, o której mowa w art. 8a ustawy z dnia 18.02.1994 r. z uwagi na to, że w legitymację do złożenia wniosku zostały wyposażone wyłącznie osoby, które pełniły służbę krótkotrwale przed dniem 31 lipca 1990 r., o której mowa w art. 13b ustawy z dnia 18.02.1994r., a trudno chociażby z logicznego punktu widzenia oraz wykładni językowej uznać, że ich nauka i podnoszenie kwalifikacji zawodowych zgodnie z obowiązkiem ustawowym i aktami normatywnymi regulującymi przebieg służby funkcjonariuszy była w ogóle służbą czynną, a tym bardziej służbą „na rzecz państwa totalitarnego”;
- nie ma możliwości skutecznego dochodzenia przez nią swoich praw przed sądem cywilnym bowiem sprawy odwoławcze tych funkcjonariuszy zostały zawieszono ze względu na pytania prawne skierowane do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. XIII 1U 326/18 (które nie mają bezpośredniego związku z przedstawionym stanem faktycznym), który od roku nie wyznaczył terminu posiedzenia, lub sprawy te pozostają bez biegu procesowego i sąd nie wyznacza terminu rozprawy z uwagi na wielką ilość spraw odwoławczych, które na podstawie prognoz nie rokują na ich rozpoznanie przed upływem 5 lat.

W sprawach wymienionej grupy funkcjonariuszy mamy do czynienia ze szczególną i ewidentną sytuacją dowolności i nadinterpretacji przez IPN oraz ZER MSWiA przepisów ww. ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. oraz ich bezzasadnego i bezprawnego zastosowania, czego ewidentnym przykładem jest sprawa młodszego inspektora Policji w stanie spoczynku, wobec którego ZER MSWiA bez zweryfikowania informacji o przebiegu służby przekazanej przez IPN i rzetelnej oceny stanu faktycznego na podstawie posiadanych dowodów trzykrotnie zmieniał decyzję emerytalną w związku z jego okresem nauki jako milicjanta w WSO w Legionowie, którą kontynuował następnie na Wydziale Bezpieczeństwa Państwa Akademii Spraw Wewnętrznych w Legionowie. Mamy tu do czynienia z kuriozalną sytuacją, w której najpierw pokrzywdzonemu emerytowanemu funkcjonariuszowi Policji radykalnie obniżono świadczenia, uznając, że w okresie nauki pełnił on służbę na rzecz „totalitarnego państwa”, następnie świadczenia te przywrócono (jednocześnie stwierdzając, że takiej służby nigdy nie pełnił), aby na koniec ponownie zabrać mu znaczną większość wypracowanej przez niego emerytury, po raz kolejny stwierdzając rzekomą służbę na rzecz „totalitarnego państwa”.

Nie ulega obecnie wątpliwości, że wydanie w tak krótkim odstępie czasu skrajnie odmiennych we wnioskach i skutkach informacji o przebiegu służby P.G. oraz decyzji emerytalnych było nieuprawnione - nie nastąpiła bowiem jakakolwiek zmiana okoliczności faktycznych i prawnych, która by to uzasadniała.

Co więcej, zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 18.02.1994 r. decyzje ZER MSWiA wydane w stosunku do tej grupy funkcjonariuszy ustalające prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ulegają uchyleniu lub zmianie na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli (1) zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności faktyczne, które mają wpływ na prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia, (2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa, (3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe, (4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu emerytalnego przez osobę pobierającą świadczenie, (5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność (6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu emerytalnego.

Redakcja tego przepisu nie pozostawia wątpliwości, że przesłanki do uchylecia lub zmiany ww. decyzji zostały w tym przepisie wyliczone w sposób kompletny, a ich katalog ma charakter zamknięty. Podkreślenia wymaga, że w przebiegu służby tej grupy funkcjonariuszy nie zaszła żadna z enumerowanych powyżej przesłanek, a w konsekwencji organ emerytalny nie miał kompetencji do zmiany wysokości przysługującego świadczenia. W konsekwencji, wydając decyzje zmniejszające świadczenie emerytalne w stosunku do tej grupy funkcjonariuszy ZER MSWiA naruszył art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 18.02.1994 r.

Mając na uwadze powyższe, zwracam się z uprzejmą prośbą o przeanalizowanie sytuacji prawnej ww. grupy funkcjonariuszy Policji i udzielenie odpowiedzi na pytania:

1. Ilu studentom 3-letnich stacjonarnych studiów dziennych z lat 1987-1990 Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW w Legionowie, którą po reorganizacji i transformacji ustrojowej ukończyli na Wydziale Bezpieczeństwa Państwa Akademii Spraw Wewnętrznych w Legionowie - będących w toku tych jednolitych studiów oficerskich na etatach Milicji Obywatelskiej - ZER MSWiA obniżył świadczenia emerytalne lub rentowe za okres nauki?
2. Czy ZER MSWiA, obniżając świadczenia emerytalne tej grupie studentów za okres nauki, nie popełnił w ich przypadku błędnej interpretacji?
3. Czy Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji planuje podjęcie prac legislacyjnych w celu jednoznacznego wyłączenia wymienionej grupy studentów podnoszących swoje kwalifikacje w ramach systemu kształcenia przewidzianego dla funkcjonariuszy MO w Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW w Legionowie, a następnie (po reorganizacji) Wydziału Bezpieczeństwa Państwa Akademii Spraw Wewnętrznych w Legionowie spod działania ww. ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. i wyeliminowania w tym zakresie nieprecyzyjnych zapisów ustawowych pozwalających na uniknięcie wadliwej ich interpretacji?
4. Czy Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji – z uwagi na rażące naruszenie prawa - spowoduje z urzędu działania w celu niezwłocznego przywrócenia tej grupie funkcjonariuszy na zasadach ogólnych świadczeń emerytalnych i rentowych, mając w szczególności na względzie brak ich legitymacji do samodzielnego wystąpienia z wnioskiem do MSWiA w trybie art. 8a powołanej ustawy z uwagi na niepełnienie przez nich nawet „krótkotrwałe” służby na rzecz tzw. państwa totalitarnego?

Z poważaniem

Mirosław Suchoń